

Pvm 14.10.2024

Tarkastuslautakunnan kokous: 14.10.2024

Arvioinnin kohde: Tekniset ja ympäristöpalvelut

Toimialasta vastaava viranhaltija: Tekninen johtaja

Tarkastuslautakunnan arvioinnin ennakkokysymykset

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain §:n 121 mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi (kuntalaki § 124). Tarkastuslautakunta odottaa saavansa tietoja ja näkemyksenne seuraavista asioista kokouksessaan. Arviointikysymykset koskevat vuotta 2024. Arvioinnin ennakkomateriaali on salassa pidettävää ja tarkoitettu tarkastuslautakunnan sisäiseen käyttöön.

Pyydämme ystävällisesti toimittamaan tiivistetyt vastaukset lomakkeen kysymyksiin Word-muodossa 10.10.2024 mennessä sähköpostitse osoitteeseen eetu.rantakeisu@bdo.fi ja juha.a.kauppinen@live.com. Tarkastuslautakunnan kokouksessa teillä on mahdollisuus esitellä toimialaanne laajemmin esimerkiksi PowerPointilla.

Ennakkokysymyksiin vastaamiseksi voitte käyttää sitä tietoa, mitä teillä toiminnastanne jo on, uusia analyysejä ei ole tarpeen laatia. Voitte liittää vastauksiinne olennaista liitemateriaalia.

Vastaamme mielellämme lomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Juha Kauppinen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Eetu Rantakeisu
Tarkastuslautakunnan sihteeri

Perustiedot toimialasta

Yleiskuvaus toimialan tehtävien ja palveluiden järjestämistavasta (ml. ostopalvelut)

Omana työnä tehtävät työt:
Kiinteistönhoito
Vesihuolto
Pihojen kesä ja talvihoito
Ulkoalueiden ja viheralueiden hoito
Kouluruokailu ja kotiateriat
Pienimuotoiset rakennuksien korjaukset

Ostopalveluna:
Kaavakatujen sekä yksityisteiden talvihoito
Siivous
Ateriakuljetukset
Kaivinkonetyöt
Kaavoitus
Suunnittelu (ARK, RAK, LVISA)
Automaatiohuollot ja korjaukset
Pakolliset lakisääteiset kiinteistöjen tarkastukset ja huollot
Kiinteistöjen korjaus ja rakennuspalvelut

Organisaation ja tilivelvollisten lyhyt esittely

Tekninen toimi vastaa kunnan kiinteistöjen ylläpidosta, kaavakatujen ylläpidosta, vesihuollosta, urheilu ja viheralueiden ylläpidosta, koulujen ja kotiaterioiden ruokahuollosta. Tilivelvollinen Ilkka Närhi
Ympäristölautakunta vastaa ympäristöpalveluiden ja rakennustarkastuspalveluiden tuotannosta. Tekninen johtaja on vain hallinnollinen esihenkilö, eikä vastaa operatiivisesta toiminnasta.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Valtuuston toimialallenne asettamien keskeisten vuositavoitteiden esittely sekä arvio niiden toteutumisesta

Taloudelliset tavoitteet ovat keskeisimmät tavoitteet. Niiden toteutuminen on kuitenkin epävarmaa alibudjetoinnin takia.

Perustuvatko vuositavoitteenne kuntastrategiaan ja ovatko tavoitteet mielestänne tarkoituksenmukaisia?

Kuntastrategia:

Asuin- ja elinympäristömme on viihtyisä, terveellinen ja kannustaa liikkumaan. Alueiden monipuolinen käyttö ja rakentaminen luo edellytyksiä hyvälle elinympäristölle.

Kuntakonsernilla on toimivat, terveelliset ja turvalliset toimitilat joiden

Pvm 14.10.2024

käyttöaste on korkea.

Edellä mainitut tavoitteet ei toteudu kaikilta osin, koska vaatisivat merkittäviä investointeja. Tilojen käyttöaste ei kaikilta osin ole korkea.

Onko tavoitteiden asettaminen tarkoituksenmukaisesti toimiva prosessi?

Ei kaikilta osin koska moniin tavoitteisiin kunta itse ei voi vaikuttaa, esimerkiksi tonttien myynti. Jos kunta ei ole riittävän vetovoimainen, ei myöskään tontit mene kaupaksi. Lisäksi erilaisien laadullisten tavoitteiden asettaminen edellyttäisi sitä, että tavoitteisiin voidaan aidosti päästä. Tiukassa taloustilanteessa ensimmäisenä joustaa laatu. On myös tavoitteita, joita kannattaa asettaa, esimerkiksi ruokahuollossa hävikin minimointi on järkevä tavoite.

Miten varmistutte, että toimialallanne toimitaan tuloksellisesti ja tavoitteiden mukaisesti?

Tarkastellaan oman työn vs ostopalveluiden järkevyyttä. Jo nykyisellään toiminta on tuloksellista mutta tekninen toimi voi vaikuttaa vain aika pieneltä osalta oman taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen, suurin osa teknisen kuluista aiheutuu kiinteistömässän ylläpitokuluista. Tuloksellisuutta on saatu parannettua sillä, että olemassa olevasta henkilökunnasta on saatu enemmän työpanosta irti.

Tuloksellisuusarviointi

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

Talousarvion ja investointien toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin

Alibudjetoidun talousarvion toteutumiseen on hankala vaikuttaa. Teknisen toimen suurin kuluerä on kiinteistöjen ylläpito, josta on jo säästettyä niin paljon kuin mahdollista. Lisäsäästäminen edellyttäisi kiinteistöjen myyntiä tai lain vastaisia toimia esimerkiksi lämpötiloissa valaistuksessa yms. Liian pitkällä energian säästämisellä voidaan myös aiheuttaa kiinteistöille vaurioita ja sisäilmaongelmia. Toisaalta nykyinen budjetointi vaatii, että kiinteistöistä säästetään ja niiden korjausvelka kasvaa.

Kiinteistöjen ylläpitokulut ovat kasvaneet huomattavasti, mutta kohonneita kustannuksia ei ole pystytty siirtämään täysimääräisesti talousarvioon.

Kaavakatuojen osalta säästöjä ei ole saatavissa merkittävässä määrin. Se mistä voidaan säästää, on lopettaa yksityisteiden talvihoito, kotiateriat sekä tiputtaa viherhoidon tasoa reilusti. Mutta merkittävin säästö tulee yksityisteistä ja kotiaterioista. Nykyisen talousarvion toteutuminen edellyttäisi sitä, että rakennuksissa ei tarvitse tehdä mitään korjaus tai huoltotoimenpiteitä loppuvuonna, eikä loppuvuonna ole pakkasta ja sada lunta.

Investointiohjelman osalta joka vuosi tulee yllättäviä hankkeita, jotka vaikuttavat investointiohjelman ja määrärahojen riittävyyteen. Tänä vuonna on Puumalan

Pvm 14.10.2024

koulun, urheilutalon sekä kunnantalon vesivahinkojen osalta mennyt varoja tilojen korjaamiseen. Lisäksi Järvelän koulun muutos varhaiskasvatuksen yksiköksi on vaatinut investointivaroja. Myös Kinon palauttaminen elokuvatoimintaa varten on vaatinut tilojen korjausta. Myös ääri-ilmiöihin varautuminen on vaatinut investointivaroja. Pelimannitorilla on tehty hulevesijärjestelmän rakentamista, koska jos viereinen kiinteistö kastuu, niin kunta vastaa korjauskustannuksista. Lisäksi kiinteistöissä on koko ajan korjaamista, josta aiheutuu kuluja käyttötalouden sekä investointipuolelle, vaikka niihin ei ole talousarviossa varauduttu.

Miten mittaatte tuottavuutta ja taloudellisuutta toiminnassanne?

Seuraamalla talousarvion toteutumista ja ostopalveluiden hintaa.

Mitä toimenpiteitä on tehty viimeisten vuosien aikana tuottavuuden parantamiseksi ja onko tuottavuus parantunut?

Oman työn osuutta on lisätty, jolla on ollut kustannuksia säästävä vaikutus.

2. Työelämän laatu

Ovatko henkilöstön vastuut ja tehtäväkuvat selkeät?

Tekninen johtaja on määrittänyt.

Miten seuraatte henkilöstön työhyvinvointia ja miten sen muutoksiin reagoidaan?

Ei tietoa, että hyvinvointimittauksia on tehty. Henkilöstön osalta negatiivisuutta lisää usein se, että henkilöstö haluaisi tehdä jotain korjauksia yms, mutta niihin ei ole varoja.

Miten varmistutte tuloksellisesta johtamisesta? Onko johtamisjärjestelmä mielestänne tarkoituksenmukainen?

Organisaatiota on muutettu siten, että teknisen johtajan alla olevat esihenkilöt ovat operatiiviseen työhön osallistuvia henkilöistä, jolloin he kiinnittyvät paremmin omaan paikalliseen työyhteisöön.

Henkilöstön osallistumismahdollisuus ja meneillään olevat toimenpiteet henkilöstön kehittämiseksi

Henkilöstön kanssa keskustellaan eri toiminnan muutoksista ja niiden mahdollisista ratkaisuista, aina ratkaisu ei ole henkilöstön mieleinen. Henkilöstöä patistetaan esim. korttikoulutuksiin, joten koulutuksista ei ole säästetty.

Sairauspoissaolojen kehitys ja syyt olennaisiin poikkeamiin

Pvm 14.10.2024

Pahan mielen sairaslomia, kun henkilöstöstä on haettu enemmän tuottavuutta.

Henkilöstörakenteen kehitys sekä arvio tulevaisuuden kriittisistä osaamistarpeista

Teknisen henkilöstö kasvaa, koska tulevaisuudessa siivous siirretään takaisin omaksi työksi. Osaamisen kannalta kriittisin toiminto on vesihuolto.

3. Palveluiden laatu ja vaikuttavuus

Miten mittaatte asiakaspalvelun laatua?

Kuntalaisille on teetetty tyytyväisyyskyselyitä. Tekniselle toimelle tulee herkästi palautetta kuntalaisilta ja asiakkailta, pääsääntöisesti negatiivista palautetta. Asiakkaat ja kuntalaiset haluavat parempaa palvelua, mihin ei ole varaa.

Palvelun laadun keskeiset kehittämistoimenpiteet

Kuntalaisilta ja asiakkailta tulee jatkuvaa palautetta siivouksen huonosta tasosta. Myös viheralueiden hoidosta sekä kaavakatujen kunnosta tulee jatkuvaa palautetta.

Mitataanko palvelujen vaikuttavuutta, miten? Onko vaikuttavuus parantunut?

Ei sinänsä.

Muut asiat

Merkittävimmät onnistumiset toimialueellanne

Oman työn lisääminen ja palveluiden sekä kiinteistömässän pitäminen tyydyttävällä tasolla ottaen huomioon talousarvio. Vesihuollon kustannustehokkuus on hyvä johtuen omasta työstä.

Merkittävimmät riskit ja haasteet toimialueellanne

Ostopalvelusiivous ja sen vaikutus rakennuksien kuntoon. Epärealistinen talousarvio, joka tehdään aina leudon ja lauhan talven perusteella, joka ei toteudu.

Turha suunnittelu, monesti voitaisiin säästää suunnittelusta, jos hankkeita toteutettaisiin vähemmällä asiakirjoilla. Tähän on monesti myös päästy, esimerkiksi vesihuollossa hankkeet tehdään ilman suunnittelutoimiston palveluita ja monet remonttihankkeetkin tehdään ilman suunnittelutoimiston palveluita. Joskus luottamushenkilöt haluavat dokumentteja, jolloin suunnittelua ostetaan, josta tulee lisäkuluja. On myös isompia hankkeita, joiden osalta on pakko käyttää suunnittelijoita.

Useassa kunnan kiinteistössä on sisäilman osalta haasteita, jolloin pitäisi tehdä merkittäviä korjauksia. Säästöjä saataisiin sillä, että tekniselle palkattaisiin 1 tai 2

Pvm 14.10.2024

kirvesmiestä, koska vuosittain menee paljon rahaa ulkopuolisiin rakennusalan urakoitsijoihin.

Muut tarpeelliseksi katsomanne asiat

Kuntalaisien ja asiakkaiden haluamaan palvelutasoon ei voida vastata määrärahojen riittämättömyyden takia. Teknisellä toimen taloutta rasittaa liian suuri kiinteistömassa. Kuten aikaisemmin mainitsin, suurin osa teknisen varoista menee kiinteistömassan ylläpitämiseen, jonka osalta säästäminen on käytännössä marginaalista tai mahdotonta, ilman että kiinteistökantaa vähennetään.

Vuoden 2025 talousarvio on aika haasteellinen, eikä suurella todennäköisyydellä tule toteutumaan, ilman että luovutaan vapaaehtoisista palveluista tai että lomautetaan henkilökuntaa. Henkilökunnan lomautus taas heikentää palveluita ja voi samalla lisätä ostopalveluiden hankintaa.

Tekninen toimi kuitenkin kokonaisuudessa on saanut hoidettua oman tehtäväkentän toiminnan tyydyttävästi. Teknisen toimen osalta hallinto on monta muuta vastaavan kokoista kuntaa pienempi ja kustannustehokkaampi. Tärkeintä on, että jatkossa teknisellä on riittävästi omaa henkilökuntaa ja tarvittavaa kalustoa toteuttamaan teknisen toimen palveluita sekä ennen kaikkea realistinen talousarvio, jonka osalta voidaan toimia.